

ИНФОРМАЦИЈА ЗА ПОЈАВА НА НОВ СЛУЧАЈ СО ЗАПАДНО-НИЛСКА ТРЕСКА

Вовед

West Nile вирусот (WNV) е арбовирус кој припаѓа на родот флаовирус. Откриен е во 1937 година во Уганда, а неговото присуство е документирано речиси на сите континенти - во Африка, Америка, Азија, Австралија, Европа и Блискиот Исток.

WNV-инфекцијата се пренесува преку вектори (вектор пренослива инфекција) и најчесто ги зафаќа дивите птици. Инфекцијата помеѓу нив се пренесува преку различни видови на комарци. Луѓето и цицачите, а особено коњите се случајни домаќини и имаат ограничена улога во природниот циклус.

Луѓето најчесто се заразуваат по каснување од заразен комарец. Болеста од човек на човек не се пренесува, ако се исклучи миожноста за пренесување преку трансфузија и трансплантација на органи.

Периодот на инкубација вообичаено трае од 3 до 14 дена.

Околу 80% од инфекциите кај луѓето поминуваат без манифестација на симптоми. Останатите 20% симптоматски инфекции, најчесто се манифестираат како треска која поминува сама од себе, а помалку од 1% од WNV-инфекциите кај луѓе се развиваат во сериозни форми, со тешка клиничка слика и се потенцијално смртоносни (пр. воспаление на мозокот, воспаление на мозочните обвивки или појава на парализи).

Не постои специфична терапија, а третманот воглавно е насочен кон лекување на симптомите. Соодветната интензивна медицинска нега дава можност за поголемо преживување на заболените со тешки форми. Кај тешките случаи, стапката на смртност е од 3-15% и се зголемува кај повозрасните категории. За оние кои ќе преживеат, опоравувањето е долготрајно, со опстојување на умор, слабост на мускулатурата, тешко одење, загуба на помнењето, депресији и слично.

Не постои вакцина за луѓето.

Најдобар начин за превенција е избегнување на увод од комарци кои се преносители на заболувањето.

Состојба во 2024 година во РСМ

Сезонскиот надзор над ова заболување во Европа се врши од јуни до ноември месец, односно во сезоната на можно пренесување, во услови на масовно присуство на комарците, како вектор за заболувањето.

Во Р.С. Македонија, во текот на 2024 година, пријавени се вкупно 5 лабораториски потврдени случаи на Западно-нилска треска.

Првиот случај импортиран, регистриран во месец април 2024 година, кај жител на општина Василево, на територијата на ЦЈЗ Струмица.

Вториот случај е исто така импортиран, во месец јули 2024 година, кај жител на Кочани.

Третиот случај е автохтон, во месец август 2024 година, кај жител на Тетово.

Четвртиот случај е исто така автохтон, во месец септември 2024 година, кај жител на општина Чешиново-Облешево, на територијата на ЦЈЗ Кочани.

Петтиот случај е исто така автохтон, во месец септември 2024 година, кај жител на општина Василево, на територијата на ЦЈЗ Струмица.

Информација за петтиот WNV случај

Од страна на Одделението за вирусологија при ИЈЗ, Одделот за епидемиологија на заразни болести беше информиран за случај со Западно-нилска треска преку добиена Пријава за изолиран/докажан причинител доставена на ден 20.09.2024 година.

Одделот за епидемиологија на заразни болести веднаш го информира надлежниот епидемиолог во ЦЈЗ Струмица.

Регистрираниот случај е 63-годишно машко лице од општина Василево, Струмица.

Клинички податоци:

Првичните симптоми кај пациентот започнале на 07.09.2024 со покачена температура до 40°C, малаксалост и дијареа. Поради перзистирање на состојбата и појава на генерализиран осип и оток на двете шаки и стапала случајот се јавува на лекар, по што е препратен до УК за инфективни болести и фебрилни состојби Скопје (КИБФС) за понатамошни дијагностички тестови и третман. Земени се примероци за микробиолошки анализи на повеќе причинители.

Со серолошко испитување е добиен податок за присуство на антитела кон причинителот - WNV од вирусолошката лабораторија при ИЈЗ во серум и ликвор, односно потврдено е заболувањето Западно-нилска треска.

Пациентот е сеуште хоспитализиран во КИБФС, моментално во подобрена состојба, без знаци на енцефалит, со стабилни витални параметри.

Епидемиолошки податоци:

Податоците при епидемиолошкото истражување од епидемиолог од ЦЈЗ Струмица се добиени од сопругата на пациентот и од медицинската документација од ОБ Струмица и инфектолози од КИБФС.

Пациентот е земјоделец, кој живее во куќа во с. Василево, Струмица. Според хетероанамнезата пациентот не патувал надвор од државата, како и надвор од местото на живеење (низ РСМ) во периодот на инкубација. Пациентот дал податок дека претходно бил каснат од инсекти при работа во нива. Нема други лица од семејството со слични симптоми.

Во регионот на Струмица е забележано присуство на комарци. Согласно информацијата од надлежниот епидемиолог, во целиот регион на ЦЈЗ Струмица се спроведени активности за ларвицидна и адултицидна терестичка дезинсекција.

Проценка на ризик:

Оваа болест во Р.С. Македонија се регистрира со спорадични случаи, најчесто кај тестирани пациенти со невроинвазивна форма на болеста. Во општина Василево се регистрира прв автохтон случај, по веќе пријавен импортиран случај од април месец од истиот регион.

Вектор преносливите заболувања стануваат се поактуелни и ја менуваат сликата на оптоварувањето со заразни болести. Климатските промени во голема мера влијаат на дистрибуцијата и активноста на векторите. Многу од овие болести се веќе присутни во Р. С. Македонија (лајмската болест, западно-нилска треска, некои хеморагични трески, туларемија и др.), а други како што се маларија, денга, чикунгуња и многу други потенцијално може да се внесат во државата.

Имајќи го во предвид претходно наведеното, постои веројатност за понатамошно пријавување на нови случаи на цела територија на Р.С. Македонија. Постои среден ризик за населението во летно-есенскиот период, но истиот може да се минимизира со држење до препораките за превенција од надлежните институции.

Превземени мерки: Превземени се следните мерки:

1. Изготвена е епидемиолошка анкета за заболеното лице од епидемиолог од ЦЈЗ Струмица.
2. Постојан контакт со инфектолозите од КИБФС за информирање за состојбата на пациентот.
3. Обезбедена Пријава за изолиран причинител.

Препорачани мерки:

1. Со цел превенција и контрола на заболувањето, потребна е едукација на населението за болеста, начините на пренос, како и можностите за превенција преку изработка на соодветен едукативен материјал.
2. Потребно е да се известат матичните лекари и инфектолозите за појавата на заболувањето со цел внесување на болеста во диференцијално дијагностичкото размислување и нивно итно пријавување до надлежните служби.
3. Планско извршување на ДДД активности (согласно План доставен до општината) како и дезинсекција по епидемиолошки индикации.
4. Навремено доставување на Пријава за заболување/смрт од заразна болест од страна на лекар од здравствена установа кој ја дијагностицирал болеста согласно одредбите од Законот за заштита на населението од заразни болести.
5. Навремено доставување на Пријава за изолиран или на друг начин докажан причинител од лабораториите кои прават дијагностика согласно одредбите од Законот за заштита на населението од заразни болести.

Превенција од болести кои се пренесуваат преку комарци:

1. Мерки насочени кон животната средина (намалување на популацијата на комарци и нивен престој во животниот простор на луѓето).
 - ✓ Спречете го размножувањето на комарци во вашата средина:
 - Не оставајте отворени буриња, канти, пловни објекти (чамци, кануа) и стари гуми по дворовите во кои може да се собира дождовница!
 - Редовно чистете ги олуците за да се овозможи истекување на водата!
 - Одржувајте ги чисти базените за капење, украсни базени, фонтани!
 - Не создавајте бари (застоени води) по дворовите.
 - ✓ Намалете ја можноста да бидете изложени на убоди од комарци:
 - Користете миризливи свеќи, спирали, како заштитни репелентни средства додека престојувате во надворешни услови (градина, двор).
 - Користете специјални сијалици, фенери (спржување на комарците), апаратчиња кои со звук ги одбиваат комарците!
 - Поставете заштитни мрежи на вратите и прозорците во домот!
 - Одбегнувајте излегување и престој надвор во зори или на самрак, кога комарците се најактивни!

2. Мерки за лична заштита од убоди на комарци.

- ✓ Носете соодветна облека, најдобро во светли бои, која ќе остава што помалку откриени делови од телото/кожата (долги ракави, долги панталони, чорапи, шапки...)!
- ✓ Применувајте заштитни средства (репеленти) во облик на лосион, стик, аеросол-спреј или крем за кожата и за облеката, кои ги одбиваат комарците!
- ✓ Не употребувајте средства за заштита на посекотини, отворени рани, под облека, околу очи и уста, на дланките! Внимание кај мали деца!!!
- ✓ Патниците кои патуваат/престојуваат во земји или предели каде се евидентираат болести кои се пренесуваат со комарци, задолжително да употребуваат репеленти за време на престојот, а прозорците и креветите за спиење да се затворени со заштитни мрежи, импрегнирани со адекватен инсектицид!!!
- ✓ По враќањето дома, овие лица да бидат свесни за можното нивно заразување додека престојувале во такви предели, и да ја следат својата здравствена состојба. Доколку се појават симптоми на заболување, веднаш да побараат лекарска помош и да го известат докторот за скорешниот престој во предели каде што егзистираат болести кои се пренесуваат со комарци. Раното дијагностицирање и навремен третман, можат да спречат појава на тешка форма на болест, која може да заврши со сериозно нарушување на здравјето и тешки последици или смртен завршеток.

Одделот за епидемиологија на заразни болести при ИЈЗ е во комуникација со ЦЈЗ Струмица и КИБФС и ја следи состојбата, а доколку има промена, соодветно ќе информира.

Оддел за епидемиологија на заразни болести

Институт за јавно здравје на РСМ

26.09.2024